



คู่มือ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

Corruption Risk Assessment

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างก่อนน้อย



คู่มือ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

Corruption Risk Assessment

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเมื่อเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอการป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานของรัฐ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย โดยคัดเลือกกระบวนการงานจำนวนกระบวนการงานตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๔ ด้าน คือ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสการบริหารงาน บุคคล รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิด การทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อยและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

งานประชาสัมพันธ์
องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย
มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	
๑. ความเสี่ยงการทุจริต	๕
๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๖
๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๖
๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
๑. การระบุความเสี่ยง	๗
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๑๒
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๑๓
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๑๕
๕. แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันความเสี่ยง	๑๖

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	ตารางระบุความเสี่ยง	๘
ตารางที่ ๒	ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง	๑๒
ตารางที่ ๓	SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ	๑๓
ตารางที่ ๓.๑	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	๑๔
ตารางที่ ๓.๒	ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard	๑๕
ตารางที่ ๔	ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๑๖
ตารางที่ ๕	ตารางแผนบริหารความเสี่ยง	๑๗

ส่วนที่ ๑

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๑. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการ คำว่า สินบน ประกอบด้วยคำว่า สิน กับคำว่า บน. สิน เป็นคำไทย แปลว่า ทรัพย์สิน เป็นคำภาษา เขมรว่า บน (อ่านว่า บ้อน) หมายถึงการขอร้องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วย โดยสัญญาว่าหากช่วยให้สำเร็จแล้วจะให้ สิ่งของตอบแทน. สินบน จึงหมายถึงเงินที่ให้ในลักษณะการบน แต่เป็นการบนเพื่อให้ช่วยในการทุจริต การให้สินบน จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องการ ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อให้อนุมัติโครงการต่าง ๆ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินมากกว่าที่ ควรจ่ายจริงหลายเท่าจัดเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยตรง

มีการจ่ายเงินที่เรียกว่าเงินสินบนอีกประเภทหนึ่ง คือเงินที่จ่ายให้แก่ผู้นำจับผู้ที่กระทำความผิดกฎหมาย ภาษาไทย เรียกว่า สินบนนำจับ เช่น ผู้ที่ช่วยซื้อเบาะแสให้ตำรวจจับผู้ร้ายหรือผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด จะได้รับสินบนนำจับ

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.

๓. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากร ขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมิน ความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้ เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริต ที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวัง ความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน

๕. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

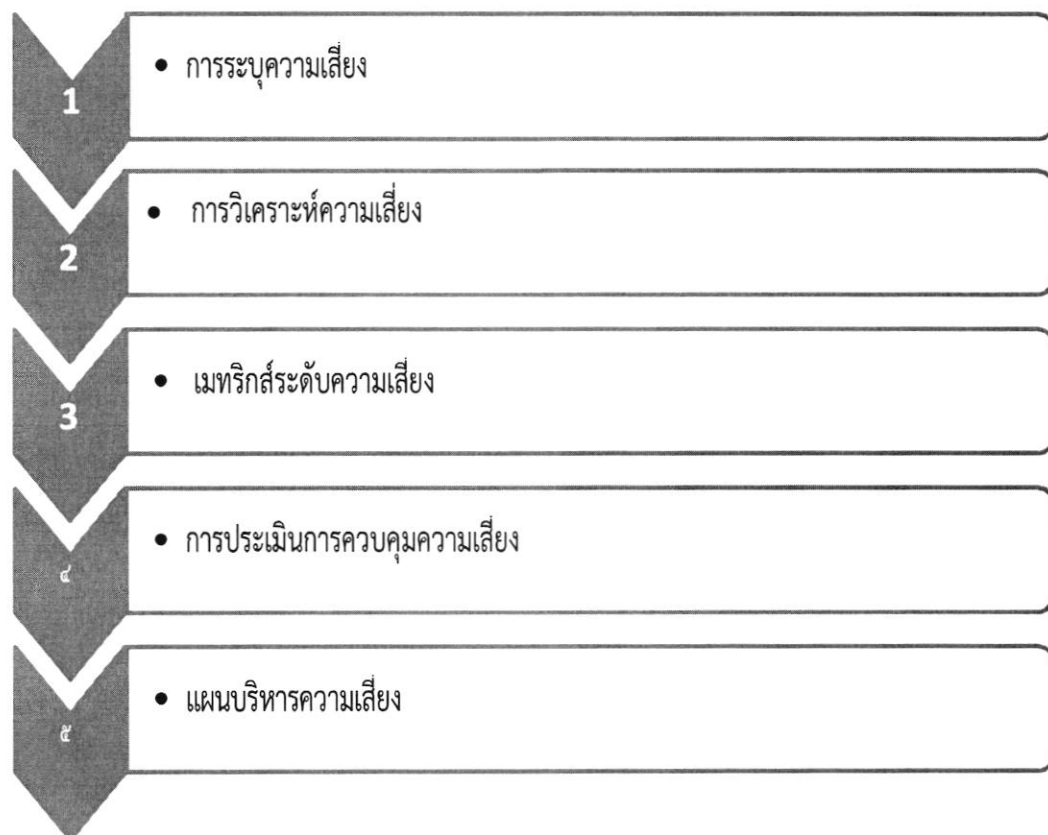
องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๖. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบน ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

- ๖.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการ ประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
- ๖.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ
- ๖.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๖.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสการบริหารงานบุคคล

๗. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน ดังนี้



๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมิน ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการ การปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้อง คำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไข ความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงใน ประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้



ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- (/) ๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติ
() ๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่ในความเสี่ยงของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ
() ๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความเสี่ยงในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
() ๔. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคล

ชื่อกระบวนการ/งาน การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง หรือ รื้อถอน

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ ๓๗๒๔๐

ผู้รับผิดชอบ นายยอดเพชร พรหมหล่อ โทรศัพท์ ๐๘๙-๒๘๐-๗๐๐๖

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง เรื่องการรับสินบน	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
			Know Factor (เคยเกิดขึ้น แล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคย เกิดขึ้น)
๑	การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง หรือ รื้อถอน	- รับสินบนจากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ ตรวจสอบ มาตรฐาน - การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อ ประโยชน์ให้กับ ผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณี ที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์		✓

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- () ๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติ
- (/) ๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่ในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ
- () ๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- () ๔. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล

ชื่อกระบวนงาน/งาน จัดเก็บภาษีรายได้/ประเมินภาษี

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ ๓๗๒๔๐

ผู้รับผิดชอบ นางสาวกมลพร พิมมะลี โทรศัพท์ ๐๘๙-๒๘๐-๗๐๐๖

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง เรื่องการรับสินบน	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
			Know Factor (เคยเกิดขึ้น แล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑	จัดเก็บภาษีรายได้ประเมินภาษี/	- รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษีน้อย กว่าความเป็นจริง		✓

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- () ๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติ
 () ๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่ในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ
 (/) ๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
 () ๔. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล

ชื่อกระบวนการ/งาน การบริหารสัญญาจ้างก่อสร้าง

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ ๓๓๒๔๐

ผู้รับผิดชอบ นายเทวินทร์ พูลทรัพย์ โทรศัพท์ ๐๘๕-๘๔๙-๖๘๔๕

ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง เรื่องการรับสินบน	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
			Know Factor (เคยเกิดขึ้น แล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑	การบริหารสัญญาจ้างก่อสร้าง	- คณะกรรมการการ ตรวจการจ้างไม่ได้ออก ดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะ มีการเจรจากับ ผู้รับเหมาจ้าง แล้วจึงไป ดำเนินการตรวจรับงาน ก่อสร้าง		✓

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- () ๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติ
- () ๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ
- () ๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
- (/) ๔. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล

ชื่อกระบวนการ/งาน งานบริหารงานบุคคล

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ ๓๓๒๔๐

ผู้รับผิดชอบ นางสาวจิตติพร อุดมลาภ โทรศัพท์ ๐๘๗-๒๔๘-๑๔๓๑

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง เรื่องการรับสินบน	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
			Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑	งานบริหารงานบุคคล	- การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน		✓

คำอธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริต
เท่านั้นและควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓

ในช่อง Known Factor

- หากไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่า มีโอกาสเกิด ให้
ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Unknown Factor

- หน่วยงานสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยไม่ระบุว่าเป็นประเภท Known Factor หรือ Unknown Factor ก็ได้

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้เวลาครอบคลุมระยะรั้ง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คน ที่ไม่รู้จักรู้ ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจสอบมาตรฐาน	√			
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์	√			
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง	√			
๔	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมา โดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง			√	
๕	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน			√	

ตารางที่ ๒ นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริต

ตามไฟสีจราจร - สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับ ดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานผู้กำกับ ดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตาราง ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ
(หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง Risk level matrix)

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน		๑			๑		๑
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้ง ที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณีที่ตั้ง สถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์		๑			๑		๑
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง		๑			๑		๑
๔	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้างแต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจ รับงานก่อสร้าง		๒			๓		๖
๕	การเรียกเก็บเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		๒			๒		๔

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสีส้มและสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คุณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

แนวทางในการพิจารณา
ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน	๑	
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้ง ที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์	๑	
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง	๑	
๔	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง	๒	
๕	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		๒

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน	X		
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้ง ที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้ง สถานที่ประกอบการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์	X		
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง	X		
๔	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการ ตรวจรับงานก่อสร้าง			X
๕	การเรียกเก็บเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		X	

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้
ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความ เสี่ยงระดับ ต่ำ	ค่าความ เสี่ยงระดับ ปานกลาง	ค่าความ เสี่ยง ระดับสูง
C๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจสอบผ่าน มาตรฐาน	ดี	/		
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้ง ที่ขออนุญาต ประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้ง สถานประกอบการ ไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์	ดี	/		
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การ ประเมินภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง	ดี	/		
๔	คณะกรรมการตรวจการจ้าง ไม่ได้ ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการ เจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับ งานก่อสร้าง	ดี	/		
๕	การเรียกเก็บเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน	ดี	/		

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุม
ความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยง
เรื่องที่ทำประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่า ความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยง
อยู่ใดจะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตามความรุนแรงของความเสี่ยง

๕. แผนบริหารความเสี่ยง /มาตรการป้องกันการทุจริต

เหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk - Control
Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผน
บริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ใน
ตารางที่ ๔ ไม่ พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่
ในระดับ ต่ำ หรือ

ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเผื่อระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณา
ทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการ
ทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม)

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

แผนบริหารความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	กระบวนการงาน	รูปแบบ พฤติการณ์ความ เสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกัน การ ทุจริต
๑	รับสินบนจากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจผ่าน มาตรฐาน	เจ้าหน้าที่เรียกรับ ผลประโยชน์ในระหว่างงาน ที่ดำเนินการออก ใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อ ถอน ดัดแปลง เพื่อ ประโยชน์ให้แก่ผู้ขออนุญาต	อนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อ ถอน ดัดแปลงที่ไม่เป็นไป ตามรูปแบบ เพื่อประโยชน์ ให้แก่ผู้ขออนุญาต	๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ ตรวจอาคารสถานที่ หรือ รูปแบบแปลน ออกตรวจ สถานที่ที่จะ ขออนุญาตฯ ให้จัดทำ รายงานผลการ ตรวจสอบพร้อมแนบรูป ถ่ายสถานที่ ที่จะขอ อนุญาตเสนอผู้บริหาร ประกอบ ทุกกรณี ๒. หากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการ พิจารณา ทางวินัยตาม ระเบียบ ข้อบังคับ
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้ง ที่ ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณีที่ตั้งสถาน ประกอบการ ไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์	เจ้าหน้าที่เรียกรับ ผลประโยชน์ในระหว่างงาน ที่ดำเนินการออก ใบอนุญาตประกอบกิจการ เพื่อประโยชน์ให้แก่ผู้ขอ อนุญาต	ออกใบอนุญาตให้ประกอบ กิจการ ที่อันตราย หรือ กิจการอย่างอื่นที่ไม่อนุญาต ให้ประกอบกิจการได้ เพื่อ ประโยชน์ให้แก่ผู้ขออนุญาต	๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ ออกใบอนุญาต ตรวจสอบ กิจการที่ จะขออนุญาตให้ ถูกต้อง ให้จัดทำ รายงาน ผลการ ตรวจสอบพร้อม แนบ รูปถ่ายสถานที่

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	กระบวนการงาน	รูปแบบ พฤติการณ์ความ เสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกัน การทุจริต
				วัตถุประสงค์ของกิจการที่ จะขออนุญาต เสนอ ผู้บริหารประกอบ ทุกกรณี ๒. หากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณา ทางวินัยตามระเบียบ ข้อบังคับ
๓	รับสินบนจากผู้เสียภาษี เพื่อให้การประเมินภาษี น้อยกว่าความเป็นจริง	เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ประเมิน ภาษี ตรวจสอบสถานที่หรือ กิจการที่นำมาคำนวณภาษี อาจประเมินราคาทรัพย์สิน หรือกิจการที่ต้องเสียภาษี เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มี หน้าที่เสียภาษี	ประเมินภาษีให้ถูกต้อง หรือ ละเว้นการประเมินภาษีที่ ต้องเสียภาษีไม่ถูกต้องอย่าง ที่ควรจะเป็น	๑. จัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์การชำระ ภาษีผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ตามช่องทางต่าง ๆ ๒. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ ประเมินการชำระภาษี ประเมินตามระเบียบ กฎหมายและวิธีการที่ กำหนด และรายงาน ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบ และอนุมัติราคาประเมิน ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณา ทางวินัยตามระเบียบ ข้อบังคับ
๔	คณะกรรมการตรวจการ จ้างไม่ได้ออกไปดูสถานที่ ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับ ผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูล ตามที่ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึง	เจ้าหน้าที่เรียกรับ ผลประโยชน์ในระหว่างงาน ที่ดำเนินงานก่อสร้าง โดย เอื้อประโยชน์ให้แก่ ผู้รับเหมา	การตรวจการจ้าง อาจมี การเอื้อประโยชน์ให้กับ ผู้รับเหมา ในกรณีทำงาน ไม่ได้มาตรฐาน ตามรูปแบบ	๑. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ออก ตรวจการจ้าง ให้จัดทำ รายงานผลการตรวจสอบ พร้อมแนบรูปถ่ายสถานที่

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	กระบวนการงาน	รูปแบบ พฤติการณ์ความ เสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการ ทุจริต
				ก่อสร้าง เสนอผู้บริหาร ประกอบ ทุกสัปดาห์ ๒. ตรวจสอบ เอกสารรายงานช่างทุก สัปดาห์ ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณา ทางวินัยตามระเบียบ ข้อบังคับ
๓	ความเสี่ยงการทุจริตใน ความโปร่งใสของการใช้ อำนาจและตำแหน่ง หน้าที่	เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อ รับพนักงานจ้างเข้าทำงาน	การเรียกรับเงินผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน	๑. จัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์การรับ สมัครพนักงานผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์ตาม ช่องทางต่าง ๆ ๒. ห้ามเจ้าหน้าที่ผู้มี หน้าที่ ในการรับสมัคร พนักงาน เรียกรับ ผลประโยชน์ใน การรับ พนักงานเข้าทำงาน ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณา ทางวินัยตามระเบียบ ข้อบังคับ

(นายจักรพันธ์ แนวนัน)
นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ

ผู้จัดทำ

(นายดาบชัย พิทักษ์เทพสมบัติ)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย

ผู้อนุมัติ